

בש"פ 7495/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7495/16

כבוד השופט ס' ג'ובראן
פלוני

לפני:
העורר:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
במ"ת 29712-07-16 מיום 25.9.2016 שניתנה על ידי
כבוד השופטת א' יקואל

ד' בתשרי התשע"ז (6.10.2016)

תאריך הישיבה:

עו"ד הדס כהן; עו"ד נחמן בטיטו

בשם העורר:

עו"ד אופיר טישלר

בשם המשיבה:

החלטה

1. לפניי ערר בהתאם לסעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת א' יקואל) מיום 25.9.2016 במ"ת 29712-07-16, במסגרתה הוחלט על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו.

ההליכים עד כה

2. ביום 14.7.2016 הוגש נגד העורר ונאשם נוסף - בנו הקטין של העורר (להלן: נאשם 2 וביחד הנאשמים) כתב אישום, המייחס לו עבירות של נשיאה והובלת נשק ותחמושת, לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); וקשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין. על פי המתואר בכתב האישום, עובר ליום 29.6.2016 קשרו הנאשמים קשר עם אחר, שזהותו אינה ידועה למשיבה, לקבל לידיהם נשק. במסגרת הקשר ולשם קידומו, ביום 29.6.2016 בשעה 20:00 לערך נסעו הנאשמים יחד עם מ.א - בנו של העורר ואחיו של נאשם 2, ברכבו של העורר (להלן: הרכב) לעיר שכם, שם קיבלו לידיהם נשק מסוג קרלו, קת לנשק ומחסנית (להלן: הנשק והתחמושת). בשעה 24:00 באותו היום, במחסום 407 בסמוך לעיר טייבה, נתפסו ברכב הנשק והתחמושת, כשהם עטופים בניילון נצמד ומוסלקים מאחורי הפלסטיק של הדלת הימנית-אחורית של הרכב.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר בעבירות המיוחסות לו, הכוללות, בין היתר, את הודעת העורר כי הרכב בו נהג נמצא בבעלותו וכי בחיפוש ברכב נמצאו הנשק והתחמושת; ראשית הודיה של העורר; דו"חות פעולה של השוטרים שעצרו את הנאשמים, המתארים את הימצאות הנשק והתחמושת מוסלקים בדלת הרכב; תמונות וסרטון המתעדים את תפיסת הנשק והתחמושת; סתירות בין הודעות הנאשמים; ד.נ.א של נאשם 2 על ידית הדריכה של הנשק; והודעת גרושתו של העורר המפריכה את טענת האליבי שלו באשר לסיבת הימצאותו בשכם. בנוסף, המשיבה ציינה כי מעשיו של העורר מקימים לחובתו עילת מעצר של מסוכנות לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק המעצרים, וזאת מאחר שעבירת נשיאת והובלת נשק מוגדרת לפי סעיף 35(ב) לחוק המעצרים כעבירת ביטחון. עוד טענה המשיבה כי מסוכנות העורר מתעצמת נוכח העובדה שהנאשמים הובילו ונשאו נשק ותחמושת משטחי הרשות הפלסטינאית אל תוך מדינת ישראל, כשהם מוסלקים בצורה מקצועית בדלת הרכב. בהמשך לכך, המשיבה הטעימה כי נקבע בפי בית משפט זה, שככלל, לא ניתן לאיין את מסוכנותם של המואשמים בהחזקת ונשיאת נשק בחלופת מעצר ודינם להיעצר עד תום ההליכים. המשיבה הוסיפה כי מסוכנותו של העורר מתעצמת גם לנוכח היותו בעל השליטה ברכב ואביו של נאשם 2, וכן בשל כך שבעברו עבירה של הסעת שוהה בלתי חוקי.
4. ביום 3.8.2016 התקיים דיון מעצר בעניינו של העורר, ובו הסכים בא-כוח העורר על קיומן של ראיות לכאורה, וביקש להפנות את העורר לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר מעצר. ביום 29.8.2016 הוגש תסקיר מעצר בעניינו של העורר, ובו ציין שירות המבחן כי העורר מגלה מודעות ראשונית לחומרת ההאשמות כלפיו, אך ממזער את חלקו בהתנהלות הבעייתית ונוטה להאשים את הסביבה. עוד העריך שירות המבחן כי רמת הסיכון הנשקפת מהעורר להישנות מעשים דומים היא בינונית. עם זאת, שירות המבחן הטעים כי שהייתו של העורר במעצר וההליך המשפטי נגדו מהווים עבורו גורמים מרתיעים. כמו כן, שירות המבחן ציין כי מעצר בית בפיקוח אלקטרוני תחת המפקחים המתאימים יוכל להפחית את רמת הסיכון הנשקפת מהעורר, ועל כן המליץ על מעצרו בפיקוח אלקטרוני יחד עם תנאים נוספים. בדיון שהתקיים ביום 29.8.2016 נקבע כי התסקיר חסר את התייחסותו של העורר למעשים המיוחסים לו ולמניעים שהובילו לביצועם, והתבקשה השלמתו בעניין זה. בנוסף, התבקשה מנהלת הפיקוח האלקטרוני להגיש את חוות דעתה באשר להיתכנות פיקוח אלקטרוני בביתו של העורר. בתסקיר המעצר המשלים חזר שירות המבחן על המלצתו באשר לפיקוח אלקטרוני, וגם בחוות דעתה של מנהלת הפיקוח נקבע כי אין מניעה לפיקוח אלקטרוני.
5. ביום 25.9.2016, לאחר שעמד על תסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של העורר ועל חוות הדעת באשר להיתכנות מעצר בפיקוח אלקטרוני, בית המשפט המחוזי מצא להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בית המשפט הדגיש כי עבירות נשק מקימות עילת מעצר סטטוטורית מכוח חזקת המסוכנות הקבועה בחוק המעצרים, וכן כי נקודת המוצא בעבירות מסוג זה היא, ככלל, מעצר מאחורי סורג ובריה - כאשר רק בנסיבות

חריגות ובמקרים יוצאי דופן ניתן להפיג מסוכנות זו באמצעות חלופת מעצר. כן ציין בית המשפט המחוזי כי על עבירות נשק חלה גם הוראת סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים – לפיה אין להיזקק למעצר בפיקוח אלקטרוני בעבירות מעין אלה, אלא מטעמים מיוחדים. בהמשך לכך, בית המשפט המחוזי קבע כי העורר לא עומד בתנאים הנדרשים להעדפת מעצרו בפיקוח אלקטרוני, וזאת משום שלא ניתן ליחס לו אמון שיקיים את התנאים והמגבלות שיוטלו עליו, ומאחר שאין בתנאים המוצעים כדי לאיין את מסוכנותו – כך שעניינו אינו נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים שחרור בעבירות נשק. בית המשפט המחוזי הוסיף כי העורר לא נתן כל הסבר להמצאות הנשק בחזקתו ולמטרות שלהן יועד, ומצא כי שתיקתו מחזקת את הראיות כנגדו ואף מחזקת את החשד כי הנשק יועד לפשע. באשר להמלצת שירות המבחן, בית המשפט המחוזי ציין כי המלצתו הסופית של שירות המבחן אינה מתכתבת עם התרשמותו הכללית ממנו. אשר על כן, בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו. למען השלמת התמונה, יצוין כי ביום 24.7.2015 שוחרר נאשם 2 למעצר בית מלא בבית סבתו, בפיקוח ובערבויות.

הערר

6. מכאן הערר שלפניי, במסגרתו טוען העורר כי בית המשפט המחוזי שגה עת החליט על מעצרו עד לתום ההליכים. תחילה, העורר עומד על כך שגם בעבירה חמורה כמו זו שמיוחסת לו, על בית המשפט מוטלת החובה לשחרר לחלופת מעצר ככל שניתן להפיג באמצעותה את מסוכנותו של הנאשם. עוד טוען העורר כי בית המשפט המחוזי טעה בקביעתו כי נסיבות המעשה מלמדות על מסוכנות בעוצמה גבוהה, וזאת מאחר, שלשיתו, לא ניתן להסיק משתיקתו בפני שירות המבחן אודות מידת המסוכנות הנשקפת ממנו. בנוסף, העורר מצביע על כך שנאשם 2 שוחרר לחלופת מעצר בבית סבתו, וזאת חרף העובדה שד.נ.א שלו נמצא על הנשק. לבסוף, העורר מדגיש את הנסיבות לקולה שמתקיימות בעניינו ואשר לעמדתו מצביעות על הצורך לשחררו מהמעצר, וביניהן: נסיבותיו האישיות – היותו גרוש בן 38 ואב ל-5 ילדים המתגוררים עמו בבית; העובדה שטרם מעצרו ניהל אורח חיים נורמטיבי, כאשר בעברו הרשעה אחת בלבד בעבירה של הסעת שוהה בלתי חוקי; ובעיקר המלצת שירות המבחן לשחררו למעצר בפיקוח אלקטרוני, כמו גם התרשמותו החיובית מהערבים שהוצעו ומיכולתם להוות עבורו גורמי סמכות. על יסוד האמור, מבקש העורר מבית משפט זה להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, לבטל את ההחלטה על מעצרו עד תום ההליכים, ולהורות על שחררו למעצר בפיקוח אלקטרוני בהתאם לתנאים שנקבעו על ידי שירות המבחן.

7. מנגד, המשיבה עומדת על חומרת המעשים המיוחסים לעורר – נשיאת והובלת נשק ותחמושת משטחי הרשות הפלסטינאית אל שטח ישראל, ועל עוצמת הראיות להוכחת אשמתו – ביניהן גרסאות סותרות של העורר ונאשם 2. עוד מדגישה המשיבה כי עסקינן בעבירת נשק מסוג תת מקלע – שכל תכליתו לפגוע ולהרוג, אשר הוסלק בצורה מקצועית, כאשר לא ניתן לדעת האם העורר פעל על רקע אידיאולוגי או עברייני נוכח שתיקתו ביחס לנסיבות האירוע. בהמשך לדברים אלו, המשיבה מטעימה כי, לשיטתה, לא ניתן לתת בעורר את האמון הדרוש לשם שחררו לחלופת מעצר או למעצר בפיקוח אלקטרוני.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בהודעת הערר ובהחלטתו של בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

9. המסגרת הנורמטיבית לדיון קבועה בחוק המעצרים. על פי הוראת סעיף 21(ב)(1) לחוק, אף כאשר קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של נאשם וקיימת עילת מעצר, בית המשפט יורה על מעצר עד תום ההליכים רק מקום בו "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה". כן מורה סעיף 22(א) לחוק המעצרים כי מקום שבו מוצא בית המשפט כי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך הקבועה בסעיף 21(ב)(1) לחוק, עליו לבחון האם ניתן להשיג אותה באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו: בש"פ 8389/15 אבו כאטר נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (27.12.15)).

10. ואולם, הלכה פסוקה היא כי שקילת האפשרות לשחרור הנאשם לחלופת מעצר, טעונה בחינה דו שלבית; ראשית, על בית המשפט לבחון אם חלופה כלשהי למעצר – בין אם על דרך של מעצר בפיקוח אלקטרוני, ובין אם בחלופת מעצר – עשויה, ברמה העקרונית, להפיג את המסוכנות המיוחסת לנאשם ולהפחית את החשש לשיבוש מהלכי משפט לרמה מתקבלת על הדעת (ראו: בש"פ 1731/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (10.3.2016); בש"פ 4658/15 פיישר נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (9.7.2015)). ככל שקיימת חלופה כזו, בית המשפט יבחן את החלופות הקונקרטיות המוצעות בעניינו של הנאשם ואת מידת התאמתן להשגת התכלית של הפחתת המסוכנות והחשש מפני שיבוש ההליך (ראו למשל: בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11 (10.8.2015); בש"פ 4327/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (25.6.2015)).

11. כידוע, נקודת המוצא בעבירות נשק היא כי קיימת מסוכנות אינהרנטית, אשר ניתן יהיה להפיגה באמצעות חלופת מעצר אך במקרים חריגים ובנסיבות יוצאות דופן (ראו: בש"פ 3265/16 בדיר נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (5.5.2016); בש"פ 8702/15 מדינת ישראל נ' אבו קטיש, פסקה 27 (24.12.2015); בש"פ 5518/13 עראר נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (12.8.2013)). בית המשפט המחוזי, לאחר שעמד על כלל השיקולים הרלבנטיים לשאלת מעצרו של העורר, תוך שקילתם האחד למול השני, הגיע למסקנה כי המקרה דנן לא נמנה על מקרים חריגים אלה. אקדים ואומר כי מקובלת על מסקנה זו, ולא מצאתי הצדקה להתערב בה. כפי שציין בית המשפט המחוזי, מתקיימת בעורר עילת מעצר סטוטורית של מסוכנות מכוח חזקת המסוכנות הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק המעצרים – בהיותה של עבירת הנשק המיוחסת לו "עבירות בטחון" כאמור בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים. מסוכנותו של העורר נלמדת גם מאופי המעשים המיוחסים לו בכתב האישום – נשיאה והובלת נשק משכם אל מדינת ישראל. על כך ניתן להוסיף את ממצאי שירות המבחן אודות מסוכנותו של העורר, כפי שהוצגו בתסקיר המעצר שנערך בעניינו, בו הוערכה רמת הסיכון שלו להישנות מעשים דומים כבינונית.

12. כאמור, העורר טען כי בית המשפט המחוזי לא התייחס דיו להמלצותיו של שירות המבחן ביחס למעצר בפיקוח אלקטרוני. לעניין זה, ידועה ההלכה לפיה תסקיר מעצר, למרות הערכת מקצועיותו הרבה, מהווה המלצה בלבד, ובית המשפט רשאי להפעיל שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו (בש"פ 1765/16 פרקש נ' מדינת ישראל (17.3.2016); ע"פ 5626/14 לנקין נ' מדינת ישראל (2.8.2015); רע"פ 4144/15 אבו אלטיף נ' מדינת ישראל (16.6.2015); בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005)). המקרה שלפניי אינו יוצא דופן, בייחוד בהתחשב בכך שבית המשפט המחוזי התייחס לממצאים של שירות המבחן ולחוות דעתה של מנהלת הפיקוח האלקטרוני, הפעיל את שיקול דעתו, ובחר מדעת לסטות מהם. עוד יש לציין, כי בית המשפט המחוזי התרשם שהמלצות הסופית של שירות המבחן אינה מתכתבת עם הערכתו כי העורר עשוי במצבים בעייתיים, מלחיצים או עקב קשיים כלכליים להתנהל ללא מחשבה ושיקול דעת מותאם.

13. כמו כן, אין בידי לקבל את טענות העורר כי בית המשפט המחוזי שגה בהערכת מסוכנותו או לא נתן משקל מספק לנסיבות לקולה המתקיימות בעניינו, לרבות נסיבותיו האישיות. בהמשך לכך, לא מצאתי כי העורר הצביע על

טעמים שיש בהם כדי להצדיק התערבות בהחלטתו של בית המשפט המחוזי או אשר ראוי בגינם לחרוג מהכללים הרגילים ולשחררו לחלופת מעצר או למעצר בפיקוח אלקטרוני. זאת, בפרט בהתחשב בעובדה שעל עבירות נשק חלה גם הוראת סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים - לפיה בעבירות מעין אלה אין להיזקק למעצר בפיקוח אלקטרוני אלא מטעמים מיוחדים.

14. לאור כל האמור, שוכנעתי כי החלטתו של בית המשפט המחוזי להורות על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים מבוססת כדבעי, וכי אין מקום להתערבות בה.

15. סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, ז' בתשרי התשע"ז (9.10.2016).

ש ו פ ט